

Cultuur

12.1 Inleiding

Cultuur is één van de peilers van de stadsvisie 'Leiden, stad van ontdekkingen'. Leiden is een historische stad met een breed aanbod aan culturele voorzieningen. Zo is de oudste schouwburg van het land hier te vinden, zijn de musea flinke publiekstrekkers, is er met BplusC een unieke combinatie van bibliotheek, muziekschool en volksuniversiteit en is eind 2014 poppodium Gebr. de Nobel geopend. In dit hoofdstuk staan de belangrijkste cijfers over de culturele sector in Leiden op een rijtje.

Achtereenvolgens komen aan de orde:

- 12.2 Cultuurtoerisme in Leiden
- 12.3 Cultuur in Leiden ten opzichte van andere steden
- 12.4 Monumenten
- 12.5 Bezoek aan culturele voorstellingen door Leidenaren
- 12.6 Bezoek aan bioscopen, theater- en concertzalen en musea in Leiden
- 12.7 Evenementen
- 12.8 Actieve cultuurbeoefening door Leidenaren
- 12.9 Werkgelegenheid in de cultuursector
- 12.10 Beleid en ontwikkelingen

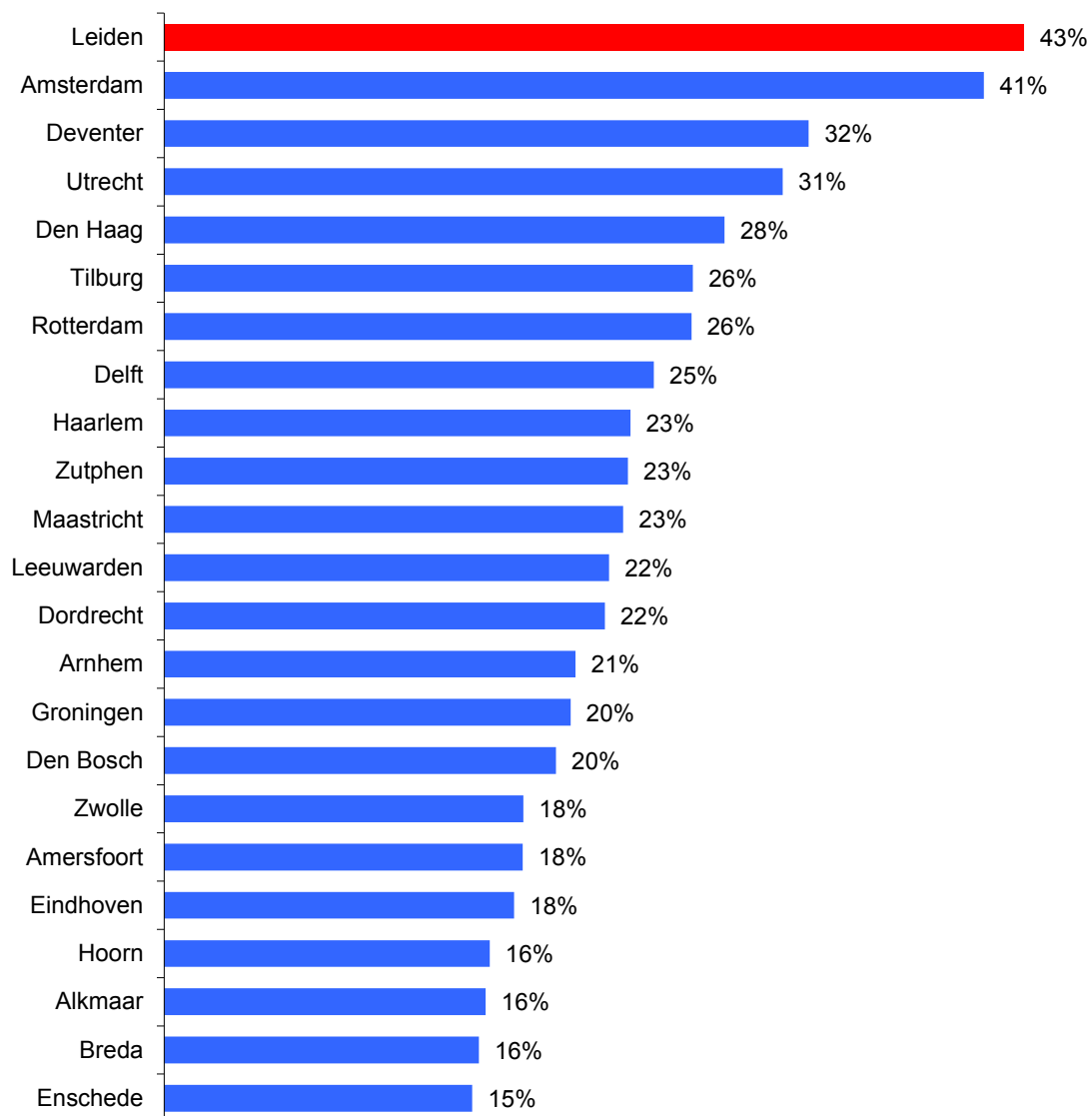
Samenvatting

- Leiden staat op nummer 4 van de cultuurindex Atlas voor gemeenten
- Cultuur als reden voor dagbezoek is het hoogst in Leiden
- 79% van Leidenaren bezoekt culturele voorstellingen
- In 2013 150.000 bezoeken aan Leidse podia
- Ruim 900.000 museumbezoekers in 2013
- Bezoek aan Leidse bioscopen na twee topjaren in 2013 weer gedaald
- 43% van de volwassen Leidenaren is zelf cultureel actief
- Werkgelegenheid in cultuursector sinds 2009 gestegen

12.2 Cultuurtoerisme in Leiden

Per jaar brengen bijna één miljoen bezoekers bijna twee miljoen bezoeken aan Leiden. We hebben het dan over een dagje uit, niet over werk, school of familiebezoek. Wat is de belangrijkste reden voor mensen om een stad te bezoeken? Leiden is de stad waar de meeste bezoekers komen met een cultureel bezoekmotief. 43% van de dagbezoekers komt naar Leiden vanwege het culturele aanbod. Dit betekent dat de hoofdreden dat ze Leiden bezochten was: museumbezoek, stadswandeling, evenement, theater- of bioscoopbezoek.

Percentage bezoekers met een culturele hoofdreden

Bron: Continu Vakantie Onderzoek, driejaarsgemiddelde 2011 - 2013

12.3 Cultuur in Leiden ten opzichte van andere steden

In de Atlas voor Gemeenten worden de 50 grootste gemeenten van Nederland op een aantal punten met elkaar vergeleken. Hieronder de plaats van Leiden op de verschillende ranglijsten die over cultuur en cultuurbeleving gaan. De laatste twee jaar heeft cultuur geen prominente plek gehad in de Atlas.

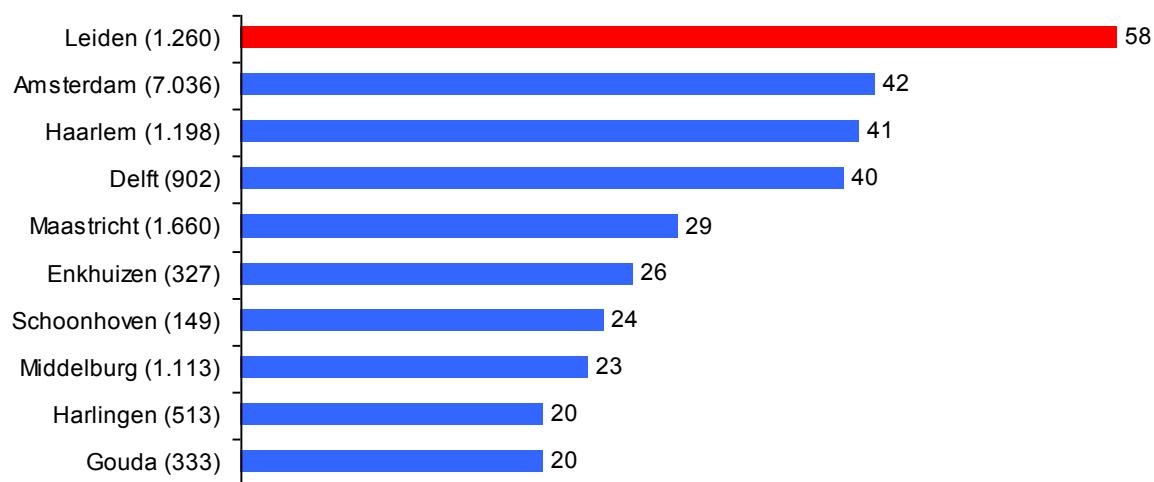
Leidse cultuur in de Atlas voor Gemeenten – plaats in de top-50 (nummer 1 is het beste)								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Cultuurindex	-	-	-	-	-	4	-	-
Aantal musea per inwoner	4	4	5	5	5	-	-	-
Aantal bezoeken musea per inwoner	2	-	-	-	2	-	-	-
Kunstenaars als % van de beroepsbevolking	15	14	-	-	19	-	-	-
Aantal evenementen per inwoner	-	12	9	23	20	-	-	-
Aanbod podiumkunsten totaal	18	12	13	13	20	12	11	18
- theatervoorstellingen	9	-	12	15	17	16	-	14
- klassieke concerten	16	-	8	9	11	5	-	13
- popconcerten	17	-	18	13	18	14	-	22
Aantal bezoeken podiumkunsten per inwoner	5	-	-	-	3	-	-	-
Aantal rijksmonumenten per inwoner	4	4	4	4	2	-	-	-
Aantal boekwinkels per inwoner	2	-	-	-	1	-	-	-
Aantal galerieën per inwoner	9	-	-	-	12	-	-	-
Aantal doeken in filmhuizen per inwoner	3	-	-	-	16	-	-	-

Bron: Atlas voor Gemeenten

12.4 Monumenten

Zoals in bovenstaande tabel te zien is, heeft Leiden veel monumenten binnen de grenzen. Eind 2013 zijn er in totaal 1.574 gemeentelijke monumenten en 1.260 rijksmonumenten. Gemeten naar de oppervlakte land (dus exclusief water), staat Leiden met het aantal rijksmonumenten op de eerste plaats in Nederland. Het is niet zinvol om het aantal gemeentelijke monumenten met elkaar te vergelijken, want gemeenten hanteren verschillende criteria om objecten aan te wijzen als monument.

Aantal rijksmonumenten per vierkante kilometer (tussen haakjes het absolute aantal per gemeente)

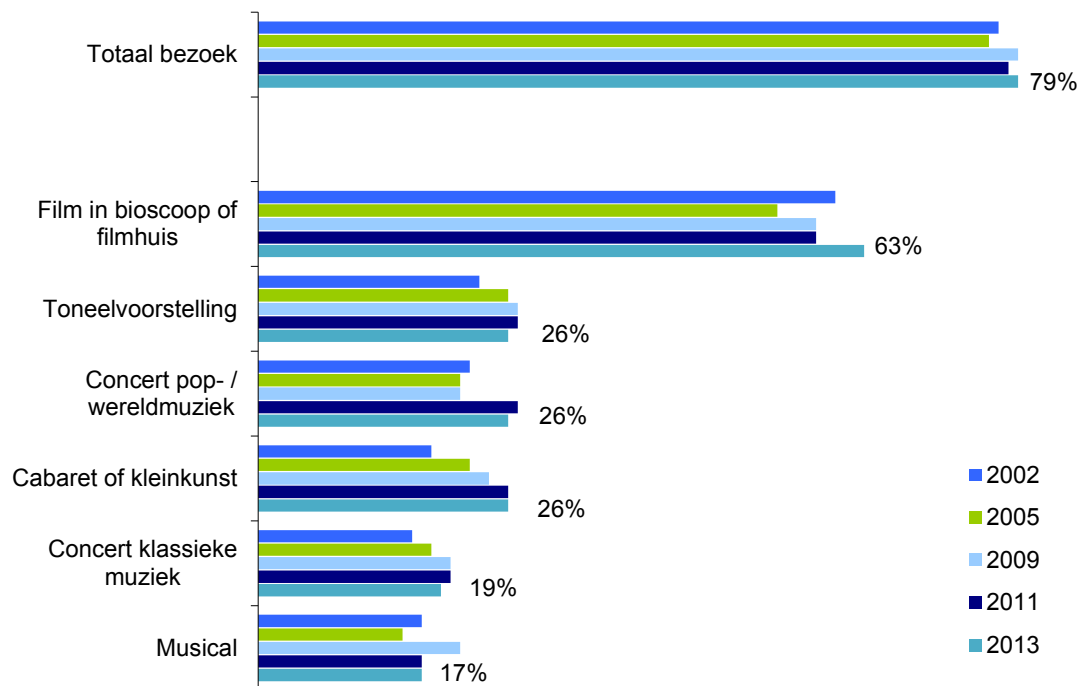

Bron: Erfgoed Nederland (2010) en gemeente Leiden (2013)

12.5 Bezoek aan culturele voorstellingen door Leidenaren

Uit de Stadsenquête 2013 blijkt dat 79% van de Leidenaren in de afgelopen 12 maanden één of meer culturele voorstellingen heeft bezocht. Het meest bezocht is een film (3,6 keer per volwassen Leidenaar per jaar), toneelvoorstelling (1,0 keer per jaar) en een popconcert (0,9 keer per jaar). Jongere Leidenaren (18 t/m 34 jaar) brengen vaker een bezoek aan een culturele voorstelling dan ouderen en hoger opgeleiden vaker dan lager opgeleiden.

Bezoek culturele voorstellingen door Leidenaren per jaar

Bron: Stadsenquête Leiden

12.6 Bezoek aan bioscopen, theater- en concertzalen en musea in Leiden

Bioscopen

Leiden was met 318.000 bezoekers in 2013 de 23^e gemeente van Nederland op basis van bioscoopbezoek. Het aantal bezoekers beleefde in 2011 en 2012 twee topjaren. Landelijk loopt het aantal bezoekers aan bioscopen sinds 2007 jaarlijks op.

Aanbod en bezoek bioscopen in Leiden								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal bioscopen	3	3	3	3	3	3	3	3
Aantal doeken	11	11	11	10	10	10	10	10
Aantal stoelen	1.670	1.672	1.654	1.638	1.594	1.594	1.594	1.594
Aantal bezoekers (x 1.000)	311	310	299	328	313	353	346	318
Recette (x € 1.000)	2.007	2.092	2.068	2.354	2.298	2.696	2.734	2.539
Rang op basis van bezoek	19	18	18	20	21	19	20	23

Bron: Jaarverslag NVB / NVF

Theater- en concertzalen

Het totale bezoekersaantal van de Leidse podia lag tussen 2007 en 2012 jaarlijks rond de tweehonderdduizend. Tussen 2007 en 2009 werd de Stadsgehoorzaal verbouwd. Vandaar de lagere bezoekersaantallen in die periode. In 2013 daalde het totale aantal bezoekers tot onder de 150.000.

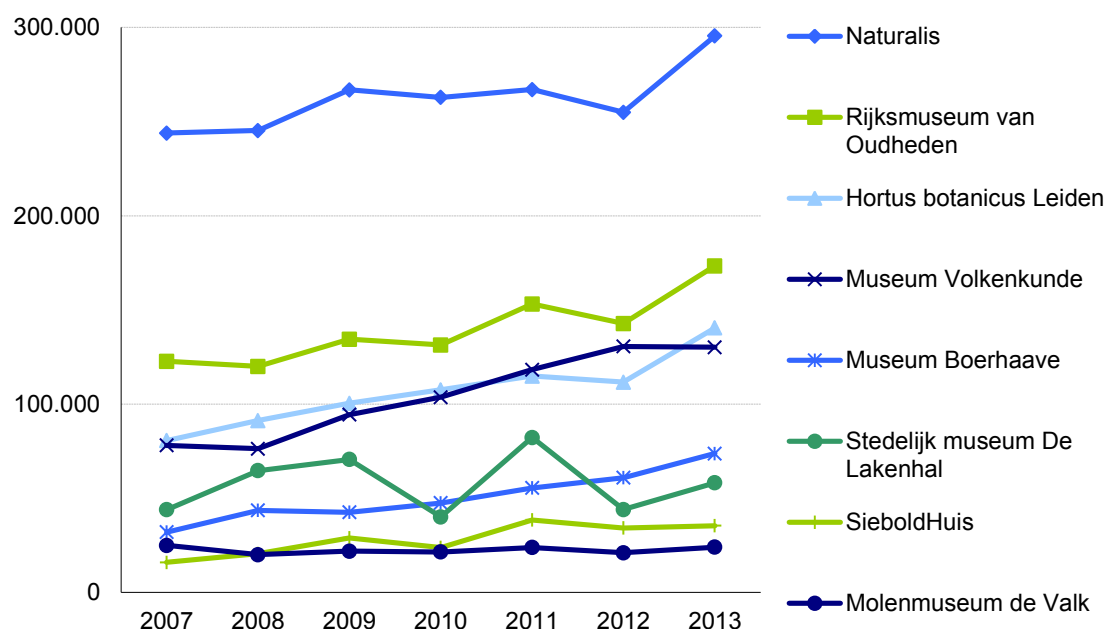
Bezoek aan Leidse theater- en concertzalen							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Leidse Schouwburg	86.730	90.159	96.496	74.575	75.202	79.611	64.331
LAK theater (in 2012 opgeheven)	23.014	22.688	22.248	22.085	20.201	15.317	-
Scheltema	21.804	23.371	25.108	27.712	22.000	13.450	13.691
Stadsgehoorzaal + De Waag	10.221	7.961	9.286	30.914	29.520	32.810	22.848
LVC	54.250	44.000	39.230	42.552	50.992	45.688	26.194
Muziekhuis / Q-bus	-	5.368	5.514	7.164	8.649	10.005	9.005
Theater ins Blau	-	-	-	-	-	9.087	12.730
Totaal	196.019	193.547	197.882	205.002	206.564	205.968	148.799

Bron: Opgave afzonderlijke podia

Musea

Onderstaande grafiek laat de bezoekerscijfers van 2007 tot en met 2013 zien voor de zeven Leidse musea die aangesloten zijn bij de Museumgroep Leiden aangevuld met Molenmuseum de Valk. Tussen 2007 en 2013 liep het totale aantal bezoekers op van 640 naar 930 duizend. Volgens NRC Handelsblad stond Naturalis in 2013 op de 15^e plaats van Nederlandse musea, gemeten naar bezoekersaantal. En volgens het NBTC stond Naturalis op plek 50 van meest bezochte dagattracties in Nederland. De Times noemt museum Boerhaave in de top-50 van beste musea ter wereld.

Bezoekersaantallen diverse Leidse musea

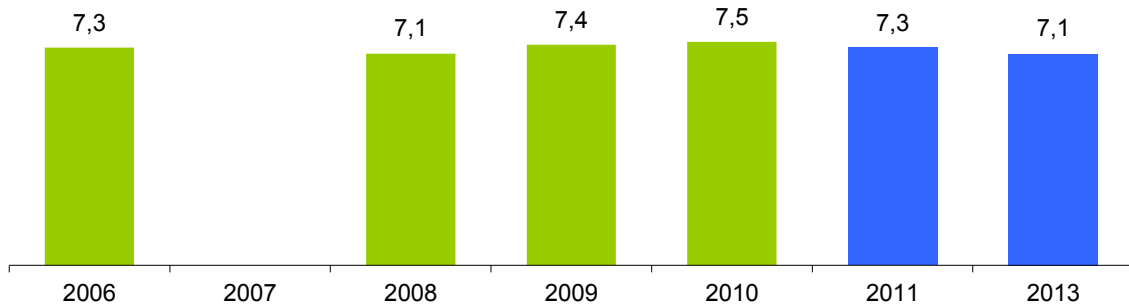

Bron: Museumgroep Leiden + gemeente Leiden

12.7 Evenementen

78% van de Leidenaren vindt dat er in Leiden voldoende te beleven is; 15% vindt van niet en 7% heeft geen mening. Als rapportcijfer voor de levendigheid geeft men in 2013 een 7,1; 39% geeft een 8 of hoger en 22% een onvoldoende. Uit de Veiligheidsmonitor 2013 blijkt dat een ruime meerderheid (72%) van de Leidenaren positief staat tegenover evenementen, ook in de binnenstad waar men er meer overlast van ervaart.

Rapportcijfer levendigheid

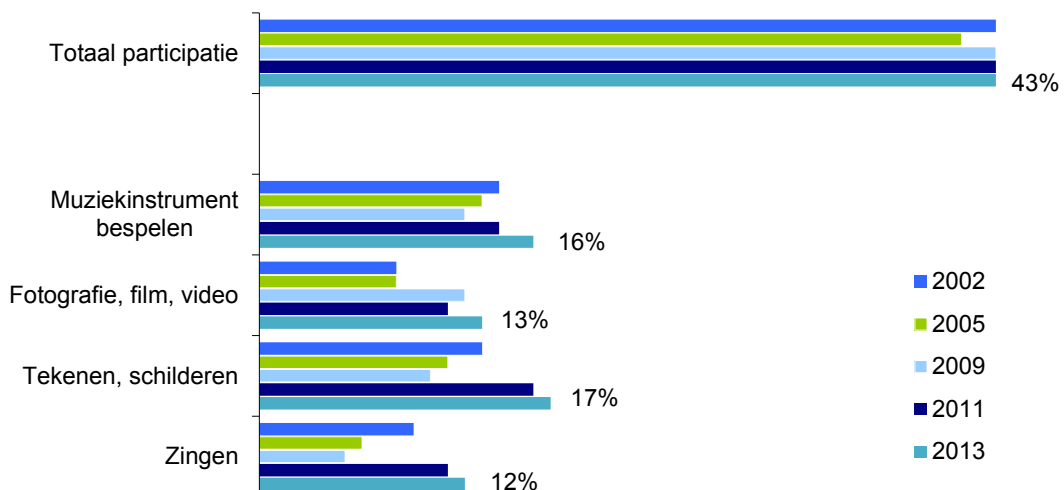

Bron: Stadsenquête Leiden

12.8 Actieve cultuurbeoefening door Leidenaren

Ruim vier op de tien Leidenaren beoefent zelf een culturele activiteit. Dat is vergelijkbaar met eerdere jaren en met andere steden. Muziek maken (instrument bespelen of zingen), fotografie/film en tekenen/schilderen zijn het meest populair. Jongeren tot 35 jaar en hoger opgeleiden beoefenen relatief vaker zelf een culturele activiteit, 50-plussers en lager opgeleiden relatief het minst vaak. Van alle Leidenaren is 19% aangesloten bij een culturele instelling of vereniging, meestal in Leiden.

Percentage Leidenaren dat culturele activiteiten beoefent

Bron: Stadsenquête Leiden

12.9 Werkgelegenheid in de cultuursector

De cultuursector biedt in Leiden werkgelegenheid aan ongeveer achthonderd mensen. Hieronder vallen onder andere kunstenaars met een bedrijf en werknemers bij musea en podia. Het aantal bedrijven en instellingen is tot en met 2012 sterk gestegen; vaak zijn dit zelfstandigen. Ook het aantal werknemers laat een gestage stijging zien.

Werkgelegenheid in de cultuursector					
	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal vestigingen	93	137	188	194	193
Aantal werknemers	738	768	817	826	844

Bron: *Bedrijvenregister Zuid-Holland, stand per 1 januari (totaal van SBI-codes 90 en 91)*

12.10 Beleid en ontwikkelingen

Leids beleid

In 2012 heeft de Leidse gemeenteraad unaniem de nieuwe Cultuurnota 2012-2017 vastgesteld. Alle fracties in de raad spraken hun waardering uit voor de manier waarop de cultuurnota tot stand kwam. Voor het opstellen van de nieuwe cultuurnota is het college in gesprek gegaan met betrokkenen uit de stad. Met de inzichten uit alle bijeenkomsten, (social media-) discussies, bijdragen en onderzoeken is de nieuwe nota geschreven.

De cultuurvisie luidt: "Cultuur in onze historische stad is een dragende pijler van de stadsvisie Leiden, Stad van Ontdekkingen en maakt daardoor Leiden één van de aantrekkelijkste steden van Nederland: de kracht van cultuur is de toekomst van de stad".

De ambities van de cultuurnota zijn:

- Cultuur heeft een breed en divers aanbod, met meer kwaliteit en vernieuwing;
- Cultuur versterkt de levendigheid en identiteit van de (binnen)stad;
- Cultuur (ver)bindt en ontwikkelt talenten en activiteiten die passen bij Leiden, Stad van Ontdekkingen.

Algemene trends

In de cultuurnota worden externe ontwikkelingen genoemd die van belang zijn voor cultuurbeleid:

- Nederland vergrijs
- Nederland wordt veelkleuriger
- De belevingseconomie is in opkomst
- Cultuurhistorie beleeft een revival
- Er vinden meer cross-overs plaats tussen kunstvormen
- Groeiend belang van cultureel ondernemerschap
- De rijksoverheid bezuinigt op cultuur

Daarnaast zijn de volgende – meer recente – ontwikkelingen van belang:

- Opkomst nieuwe media, leidt tot nieuw cultuuraanbod en tot veranderingen in afname
- Toename bezoekersaantallen van musea
- Toename van festivals en evenementen

Meer informatie?

bijvoorbeeld...

Meer informatie over Cultuur vindt u op
www.leiden.nl/statistiek

- Voor rapporten: klik op [Onderzoeksbank](#)
- Voor tabellen: klik op [Leiden in cijfers](#)

- [Stadsenquête over cultuurparticipatie](#)
- [Cultuur in Leiden \(Atlas voor gemeenten\)](#)
- [LeidenPanel over cultuurbeleid](#)